

gerne vil give os Tilslutning i denne Sag. Allerede for 60 Aar siden arbejdede man her paa at ophæve disse skadelige Overleveringer fra Enevældens Tid, og det burde, som sagt, forlængst være sket. Den enevældige Konge, som jo „ejede“ hele Riget, har forlængst i Samfundets Interesse maattet aflevere sin Magt og sine Besiddelser til Staten og Folket. Men Adelen, som direkte eller indirekte har faaet disse Besiddelser af Kongens Haand, sidder fremdeles uberørt af Samfundets Krav i saa Henseende. Den sidder den Dag i Dag inde med Godser, hvis Værdi er langt større end for 100 Aar siden, og forrige Aarhundreders Omvæltninger og den senere Tids Reforme har ikke berørt disse Værdier udover Fæsteforholdets delvise Ophævelse, som der i Virkeligheden fra Bøndernes Side er betalt ret godt for. Ved Hjælp af de politiske Valgretsprivilegier har man vidst at værne de økonomiske Privilegier, det vil sige det store Jordmonopol. Men forhaabentlig vil det danske Folk nu, da de politiske Privilegier er faldet, vælge en Rigsdag, som kan gøre Ende paa hele dette Forhold, der i Virkeligheden strider mod al sund Fornuft og al Tale om Lighed i Landet, og som er en Haan mod Samfundets sædelige Begreber.

Det ærede Medlem fra Assens (Klaus Bernsten) citerede før en Taler fra den grundlovgivende Rigsforsamling. Jeg kan her citere en anden, Venstremanden Tscherning. Han saa paa hele dette Forhold med de unge Lensgrever, der arver Gods og Guld i Millionvis, fra Opdragelsens Side og sagde: Det er altid et slet Motiv til Opdragelse, at en Dreng ser, at hvor stor en Stympet han end er, vil han altid vedblive at være en formuende Mand. Og De kan være overbeviste om, at der hverken paa den grundlovgivende Rigsforsamling eller ved de mange Lejligheder senere, naar denne Sag blev diskuteret paa den danske Rigsdag, var nogen Respekt for disse Dispositioner fra Enevældens Tid. Man talte rent ud om Sagen, og man var ikke bange for at høre fra den anden Side noget om, at disse Dispositioner skulde være ukrænkelige. Vi i vor Tid kan heller ikke længere taale, at disse monopoliserede Godser ligger i Vejen for Udviklingen og Fremgangen, at de spærrer Befolkningen ude fra Jorden og hele Byer ude fra deres naturlige Udvidelsesomraade, hvorved Fremvæksten af et rigt Opland ved de paagældende Byer hindres — disse God-

ser, hvor frugtbart Agerland enten ikke udnyttes efter dets Evne eller endog undrages Dyrkning. Adelslægterne maa nu, ligesom de enevældige Konger forlængst har gjort det, give fuldstændig Afkald paa deres Privilegier og deres Jordmonopol. De Hundredetusinde jordløse og hjemløse kræver det, og Arbejdet kræver det. Den fattige Mand og Kvinde, som forgæves søger Føden paa Danmarks Jord, maa der skaffes Adgang dertil. Allerede den store retskyndige A. S. Ørsted hævdede, at hver indfødt Mand og Kvinde har en samfundsmæssig Ret til mod en rimelig Afgift at erholde Jord til Hjem og Virke i sit Fædreland. Denne Devise maa vi først og fremmest anerkende nu om Dage. Men denne Ret tilsidesættes nu hensynsløst paa de monopoliserede Godser, hvor Arbejderne maa slide ofte i en lang Arbejdstid og til en lav Løn, en Løn, der slet ikke er fulgt med de vældige Indtægter, som Landbruket har haft i de senere Aar. Eller ogsaa drager de ind til de store Byer og ophøbe dem, eller de forlader, som Tilfældet var særlig før Krigen, deres Fædreland, dette Land, hvor en Tolvtedel af Jorden er forbeholdt neppe 100 Familier. Hvis disse vældige Jordarealer og Kapitaler i Tide var blevet givet tilbage til Samfundet, vilde det danske Folk have haft et Rygstød mere under de alvorlige Forhold i de 3 Krigsaar.

Vi har forsømt vor Opgave, og det er nødvendigt, at vi snarest indhenter det forsømte, saaledes at de Titusinder af smaa Jorddyrkere kommer til at afløse de hundrede Godsejere. Vi maa lade dem erholde Jorden i Fæste eller Brug, eller hvad man nu vil kalde det, for en rimelig Afgift, saa at Kapitalen ikke faar Lov til at slaa sin Klo ogsaa i denne Jord, og lad os saa i øvrigt etablere disse smaa Jorddyrkere paa denne Jord, hvad vi for Resten fra Socialdemokratiets Side oftere har gjort Rede for, paa en Maade, hvorved de ikke stavnsbindes, men hvorved de netop kommer til at sidde som frie Mænd paa Landets frie Jord, det vil sige paa Samfundets Jord. Det vilde være et godt Skridt hen imod social Retfærdighed. Det vilde være et Skridt hen imod Gennemførelsen af det, vi ønsker at gennemføre, ogsaa ved det foreliggende Forslag. Retten til Arbejde. Endnu er jo Samfundsgoderne meget ulige fordelte. Jeg skal saaledes nævne, at $2\frac{1}{2}$ pCt. af Landets Familier, det vil sige 10,000—12,000, ligger inde med ca. Halvdelen af Danmarks Formue, $\frac{1}{6}$ indkasserer Halvdelen af samtlige Indtæg-